

Rynek jaj w Polsce - ocena sytuacji z uwzględnieniem wpływu wojny

PODSUMOWANIE

- Polska z produkcją jaj na poziomie 11,7 mld szt. jest szóstym graczem na rynku UE. Udział Polski w unijnej produkcji w 2020 wyniósł 9%. Polska jest też największym producentem jaj z chowu klatkowego w UE. Według KE udział kur utrzymywanych w Polsce w tym systemie w 2021 wynosił 76%. Udział ten z roku na rok maleje z uwagi na perspektywę wprowadzenia zakazu utrzymywania kur w klatkach w krajach UE od 2027.
- Krajowa produkcja jaj w latach 2012-2019 wzrastała średniorocznie o 3,4%. Lata 2020 i 2021 przyniosły spadki produkcji wywołane pandemią, grypką ptaków oraz niską opłacalnością produkcji.
- Udział eksportu w krajowej produkcji jaj przekracza 30%. Ograniczenia w handlu, wywołane grypką ptaków, osłabiony popyt w HoReCa oraz spadek podaży w kraju spowodowały, że polski eksport jaj w 2021 zmniejszył się o 25%. Znoszenie restrykcji w HoReCa sprzyjać będzie odbudowie popytu na jaja z Polski w 2022. Eksport hamowany będzie wciąż występującą w Polsce grypką ptaków, mimo iż w sez. 2021/22 liczba ognisk HPAI jest zdecydowanie mniejsza niż przed rokiem.
- Krajowa konsumpcja jaj jest relatywnie stabilna. Według GUS przeciętne spożycie jaj w gospodarstwach domowych w 2020 wynosiło 132 szt./os.
- Według danych MRiRW przeciętna cena sprzedaży jaj (kat. M) w 1q22 w kraju była wyższa o 24% r/r. Wzrosty cen wywołane są narastającą presją kosztową, grypką ptaków w UE i w USA oraz efektami wojny w Ukrainie (wstrzymany eksport jaj). Ukraina jest największym dostawcą jaj na rynek UE, choć udział importu w unijnej konsumpcji jest niewielki.
- Wojna w Ukrainie będzie oddziaływać na sektor produkcji jaj kanałem kosztowym. W wyniku rosyjskiej agresji wzrosły ceny zbóż i białkowych komponentów paszowych znacząco wzrosły. Wyższe koszty pasz tłumić będą opłacalność produkcji jaj.

Departament Analiz Ekonomicznych

www.pkobp.pl/centrum-analiz

[@PKO_Research](https://twitter.com/PKO_Research)

Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

Mariusz Dziwulski

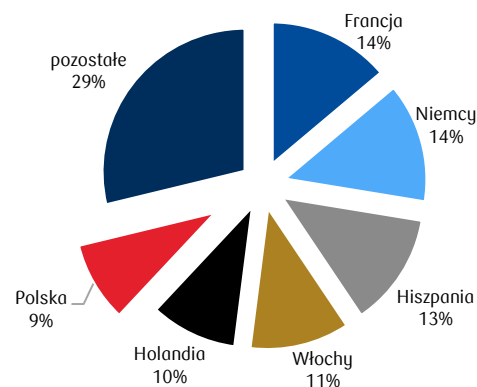
mariusz.dziwulski@pkobp.pl

tel. 22 521 81 88

Produkcja jaj w Polsce i UE

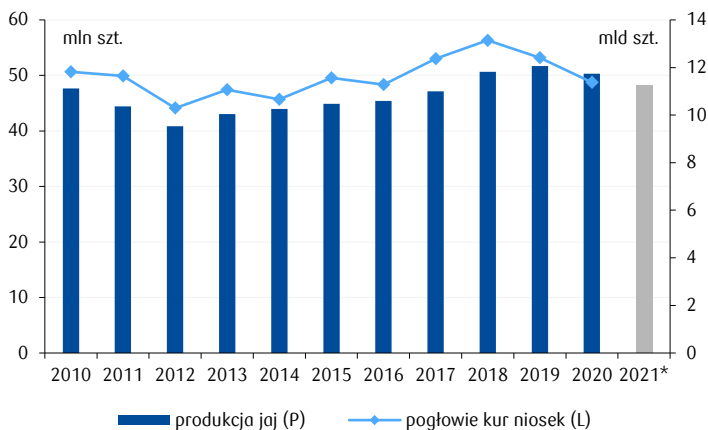
- Polska jest szóstym producentem jaj w UE z udziałem na poziomie 9% (2020). Według danych GUS, krajowa produkcja jaj kurzych w 2020 wyniosła 11,74 mld szt., z czego 85% stanowiły jaja konsumpcyjne, a 15% jaja wylęgowe.
- Za blisko ponad połowę unijnej produkcji jaj odpowiadają Francja, Niemcy, Hiszpania i Włochy.

Struktura produkcji jaj w UE (2020)

Źródło: KE, PKO Bank Polski

Produkcja jaj i pogłowie kur niosek w Polsce

Bilans jaj w Polsce (tys. t)

	2019	2020	2021*
Produkcja	680	662	635
w tym: jaja konsumpcyjne	572	554	500
Import	8	9	17
Konsumpcja	368	371	368
Eksport	212	192	149
Udział importu w konsumpcji (%)	2,2	2,4	4,6
Udział eksportu w produkcji (%)	37,1	34,7	29,8

*prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: GUS, IERiGŻ-PIB, PKO Bank Polski

- Od 2012 (kiedy wprowadzono nowe wymagania w zakresie chowu klatkowego) do 2019 produkcja jaj w Polsce wzrastała średniorocznie o 3,4%. 2020 przyniósł spadek produkcji o 2,6 % (w tym jaj konsumpcyjnych o 3,1%). Spadek był wynikiem zmniejszonego popytu – mniejsze zapotrzebowanie w sektorze HoReCa (restrykcje z uwagi na COVID-19), przy tylko nieznacznym wzroście konsumpcji w gospodarstwach domowych.
- Spadek pogłowia kur niosek w Polsce w grudniu 2020 (o 8,4% r/r do 48,7 mln szt.) oddziaływał w kierunku spadku krajowej produkcji jaj w 2021. Według prognoz IERiGŻ-PIB (z 4q21) w 2021 miała zmniejszyć się ona o 10%. Do spadku przyczyniła się grypa ptaków (HPAI), która doprowadziła do likwidacji wielu stad kur niosek w Polsce w 1h21. Na produkcję oddziaływał wciąż zmniejszony popyt w HoReCa. W warunkach drożących pasz opłacalność chowu kur niosek wciąż była relatywnie niska.
- Rosnący poziom kosztów produkcji ogranicza perspektywy odbudowy produkcji w Polsce w 2022. Niemniej, w kierunku wzrostów oddziaływać będzie mniejszy negatywny efekt grypy ptaków, odbudowujący się popyt w warunkach wygasającej pandemii oraz wzrost cen jaj. KE prognozuje, że unijna produkcja jaj w 2022 zwiększy się o 1,5%.

Pogłowie kur niosek w Polsce wg GUS w 2020 wynosiło **48,7 mln szt.** i było niższe o 8,4% r/r.

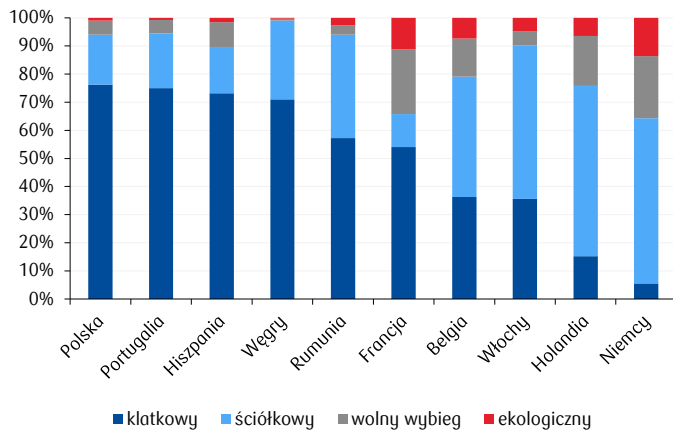
KE prognozuje **wzrost produkcji jaj w UE w 2022 o 1,5%**

Chów klatkowy wciąż dominuje, choć jego znaczenie maleje

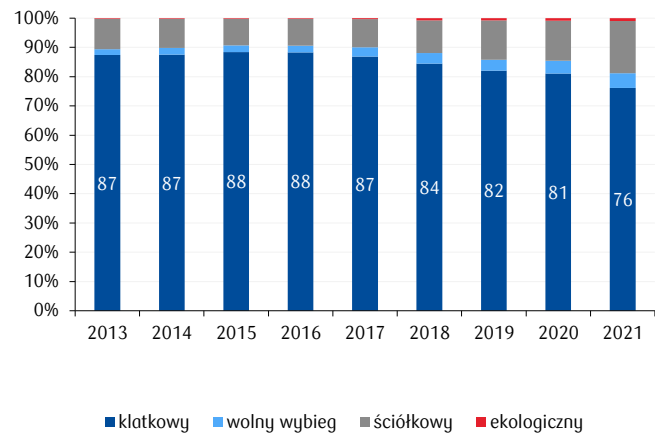
- Polska jest największym producentem jaj z chowu klatkowego w UE. Z danych KE wynika, że udział kur utrzymywanych w Polsce w tym systemie w 2021 wynosił 76% w porównaniu do 54% we Francji i 6% w Niemczech oraz średniej w UE na poziomie 46%. W ostatnich latach widoczny jest spadek liczby kur utrzymywanych w klatkach z uwagi na stopniowe odchodzenie sieci handlowych i przetwórców od sprzedaży/zakupów jaj oznaczonych „3” oraz zapowiedzi Komisji Europejskiej dot. wprowadzenia zakazu chowu klatkowego w UE. W 2021 udział kur utrzymywanych w Polsce w systemie klatkowym był o 11 pp. mniejszy niż w 2017.

76% stanowi udział kur niosek utrzymywanych w systemie klatkowym w Polsce w 2021.

Struktura pogłowia kur niosek wg sytemu chowu w UE w 2021

Struktura pogłowia kur niosek w Polsce wg sytemu chowu

Źródło: KE, PKO Bank Polski

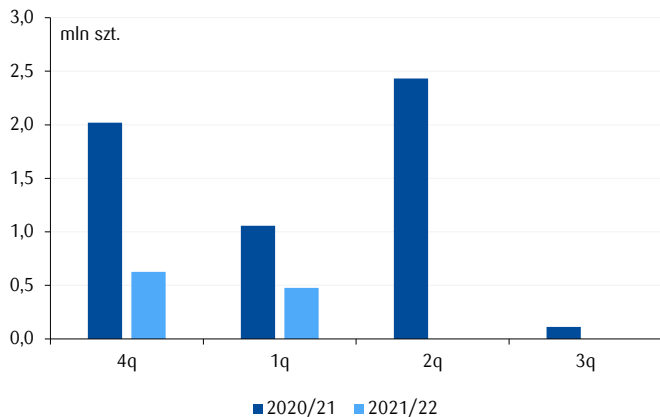
- W 2021 KE, popierając obywatelską inicjatywę wprowadzenia zakazu chowu klatkowego, ogłosiła, że do 2023 przedstawi wniosek ustawodawczy dotyczący znoszenia możliwości utrzymywania kur niosek w klatkach od 2027. Z uwagi na proces konsultacji, materializacja zapowiedzi w tej formie i czasie nie jest jednak pewna (możliwe są okresy przejściowe).
- Niemniej, spadek udziału kur niosek utrzymywanych w tym systemie w Polsce może przyspieszyć w najbliższych 5 latach na rzecz chowu ściółkowego, głównie z uwagi na proces dostosowawczy branży (presja sieci handlowych, sektora HoReCa, przetwórców i konsumentów) hamując wzrost krajowej produkcji jaj (niewykluczony jest również spadek w średnim terminie). Jest to też istotna kwestia z punktu widzenia konkurencyjności sektora w warunkach wprowadzenia Zielonego Ładu w rolnictwie, który w premiuje zwiększony dobrostan zwierząt. Warto podkreślić, że wiele krajów dąży do likwidacji chowu klatkowego w ramach przepisów krajowych – np. Czechy zdecydowały się na odejście od chowu klatkowego do 2027, przy ponad 60-proc. udziale tego systemu w obecnej strukturze chowu kur.

2027 – od tego roku możliwe jest wprowadzenie zakazu chowu klatkowego w UE.

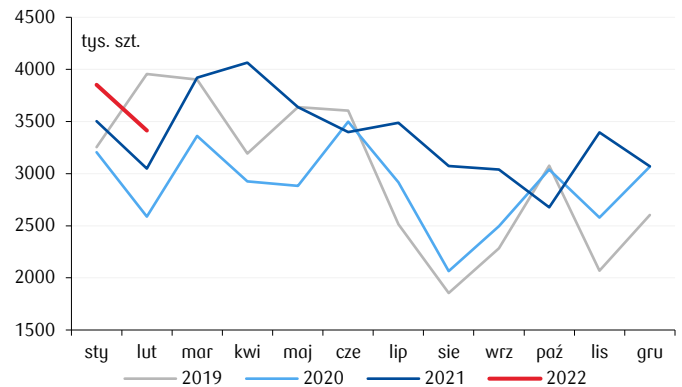
Grypa ptaków obniżyła krajową produkcję

- Grypa ptaków w ostatnich latach stała się istotnym problemem dla polskiego sektora drobiarskiego, dotyczącym także stada kur niosek. Według danych Głównego Inspektoratu Weterynarii liczba odnotowanych w kraju ognisk grypy ptaków w sez. 2020/21 była rekordowa. Ogniska HPAI pojawiły się w 47 stadach komercyjnych kur niosek, w których znajdowało się 5,6 mln szt. kur, co stanowiło więcej niż 11% krajowego pogłowia (49 mln szt.).
- Ogniska na obszarach koncentracji chowu kur niosek (woj. mazowieckie – powiat żuromiński i mławski) odbiły się negatywnie na wolumenie produkcji jaj. Dodatkowym, negatywnym czynnikiem były ogniska w stadach reprodukcyjnych. Niemniej liczba wylęgów piskląt kur niosek w 1h21 wzrosła po spadkach odnotowanych w 1h20 (pandemia COVID-19), co świadczyć może o zwiększonym popycie, związanym z odbudową stad po HPAI. W sez. 2021/22 problem grypy ptaków jest mniejszy (por. wykres), choć wciąż stanowi obciążenie dla handlu zagranicznego.

Grypa ptaków u kur niosek w Polsce – liczba ptaków w ogniskach HPAI (stada komercyjne)

Wylęgi piskląt (nioski) w Polsce

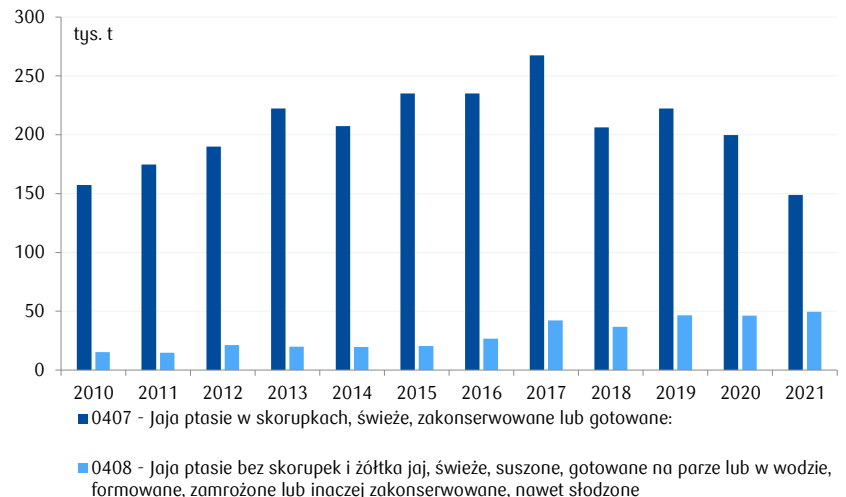

Źródło: GIW, Eurostat, PKO Bank Polski

Malejący eksport jaj z uwagi na gripę ptaków i ograniczenia w produkcji

- Eksport jest istotnym kierunkiem zagospodarowania jaj w Polsce. Według IERiGŻ-PIB udział sprzedaży zagranicznej w krajowej produkcji w 2020 stanowił blisko 35%. Głównymi odbiorcami jaj z Polski są kraje UE – w 2020 odpowiadały one za 90% wartości polskiego eksportu tej kategorii.
- Pandemia nie sprzyjała eksportowi jaj z Polski. W 2021 sprzedaż zagraniczna jaj w skorupkach zmalała w ujęciu wolumenowym o 25% (por. wykres).
- Sprzedaży zagranicznej nie pomogła grypa ptaków w Polsce. Jej wystąpienie w 4q20 skutkowało wprowadzeniem przez wiele krajów zakazu importu polskich jaj i produktów ich przetwórstwa. Niemniej, jednocześnie w kontrze do spadku eksportu jaj świeżych zwiększono wysyłki jaj przetworzonych (por. wykres).

Polski eksport jaj*

Źródło: GUS, PKO Bank Polski

Stabilna konsumpcja jaj

- Konsumpcja jaj w Polsce jest relatywnie stabilna. W 2020, wg GUS, spożycie w gospodarstwach domowych, wskutek ograniczeń w HoReCa, wzrosło o 0,5%, a w ujęciu bilansowym zwiększyło się o niespełna 1%. 2021 (prognoza IERiGŻ-PIB) przyniósł prawdopodobnie spadek konsumpcji (w ujęciu bilansowym) o 1% z uwagi na mniejszą podaż jaj w kraju.
- KE prognozuje, że spożycie jaj w UE w latach 2021-2031 wzrastać będzie w tempie 0,6% rocznie wobec 0,5% CAGR w latach 2011-2021. Wysokie ceny jaj (bariera popytu) i ograniczenia podażowe w warunkach wysokiej inflacji i niepewności gospodarczej hamować mogą jednak wzrost konsumpcji w 2022.

132 szt./os. wynosiło spożycie jaj w gospodarstwach domowych w Polsce w 2020

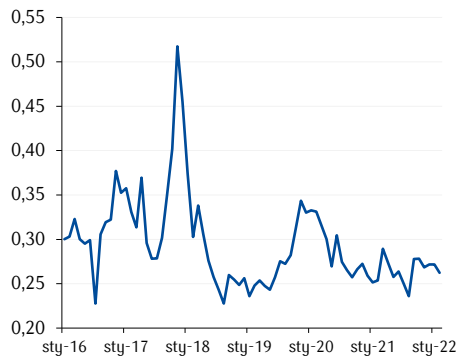
Drożące pasze napędzają podwyżki cen jaj

- Rosnące koszty żywienia zwierząt znalazły odzwierciedlenie w cenach sprzedaży jaj. Mimo wysokiej dynamiki, poziom cen sprzedaży nie umożliwił znaczącej poprawy opłacalności produkcji na początku 2022, oddziałując wciąż ograniczająco na podaż. Z danych MRiRW wynika, że przeciętna cena pasz dla kur niosek w lutym'22 była wyższa o 21% r/r. Jednocześnie wskaźnik opłacalności, mierzony relacją ceny jaj do ceny paszy dla kur niosek zwiększył się jedynie o 3,5% r/r (por. wykres).

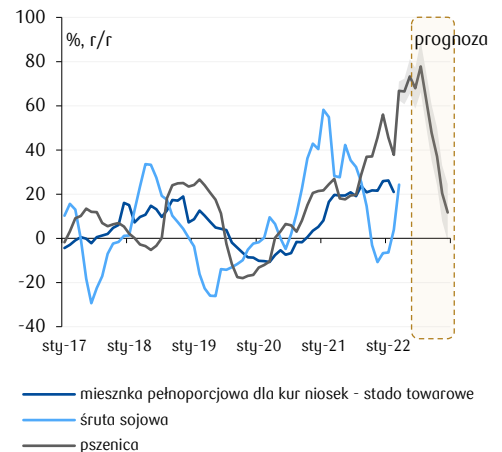
Cena mieszanki pełnoporcjowej dla kur niosek

Relacja ceny jaj (kat. M) do ceny mieszanki pełnoporcjowej

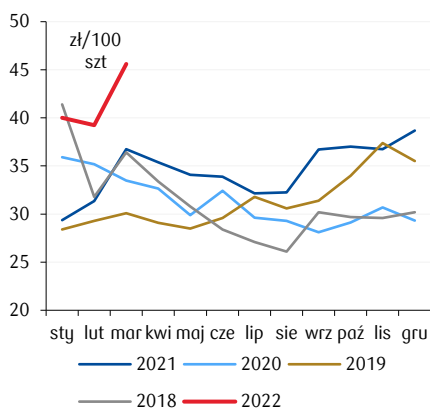
Dynamika cen pasz dla kur niosek vs ceny śrutu sojowej i pszenicy

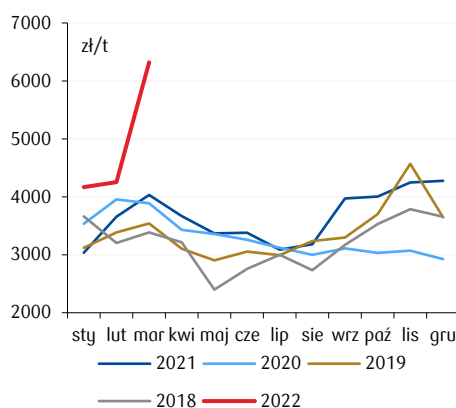
Źródło: GUS, MRiRW, Bank Światowy, Eurostat, PKO Bank Polski

- Ceny jaj od początku 2022 wzrastały pod wpływem ograniczeń podaży, będących rezultatem narastającej presji kosztowej oraz grypy ptaków w UE (bardzo dużo ognisk we Francji w 2022 – największy producent jaj w UE). Według tygodniowych danych MRiRW, przeciętna cena jak kat. M w 1q21 była wyższa o 24% r/r, a jaj do przetwórstwa wyższa o 37% r/r. Wzrostom sprzyjała odbudowa popytu, związana z mniejszymi niż przed rokiem obostrzeniami w funkcjonowaniu gastronomii (efekt wygasania pandemii).
- Dynamika wzrostów cen na koniec 1q22 istotnie wzrosła (por. wykres). Silny wzrost można częściowo wiązać z rosyjską agresją na Ukrainę, która wstrzymała ukraiński eksport jaj. Istotnym czynnikiem jest również rozprzestrzeniająca się grypa ptaków w USA, która znacząco ogranicza podaż jaj w tym kraju. Stany Zjednoczone są drugim na świecie eksporterem jaj z 11-proc. udziałem w wartości światowego handlu (dane ITC za 2020). Dodatkowo są trzecim, po Ukrainie i Chinach, dostawcą jaj na rynek UE.
- Wzrosty cen sprzedaży jaj w zakładach pakowania znajdują odzwierciedlenie w podwyżkach cen detalicznych. W lutym, wg GUS, były wyższe o 7,6% r/r, choć dynamikę wzrostu złagodziło wprowadzenie tarczy antyinflacyjnej od 1 lutego.

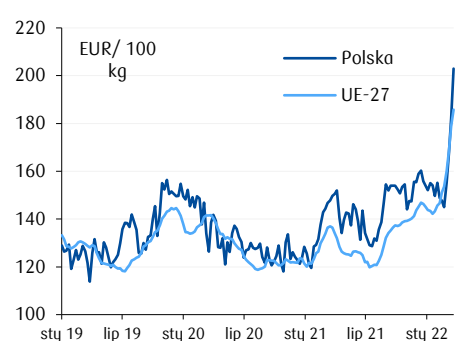
Cena sprzedaży jaj kat. M w Polsce

Cena jaj do przetwórstwa

Ceny jaj (L i M) w UE

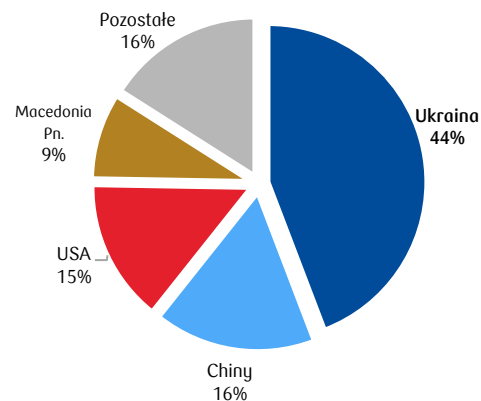

Źródło: MRiRW, KE, PKO Bank Polski

Wpływ wojny na Ukrainie na unijny i polski sektor produkcji jaj

- Ukraina należy do stosunkowo ważnych eksporterów jaj na świecie. Jej udział w wartości światowego handlu jajami w skorupkach (CN 0407) w 2020 wynosił 2,4% (za ITC), jednak w przypadku jaj konsumpcyjnych (CN 040721) kształtował się na poziomie 4,8%. Co więcej, z danych KE wynika, że Ukraina jest największym dostawcą jaj na rynek UE. Jej udział w unijnym imporcie w 2021 (za Eurostat, w masie produktu) wyniósł aż 44%. Warto zaznaczyć, że UE jest eksporterem netto jaj, a unijny import odpowiada za niespełna 5% wewnętrznej konsumpcji.
- Wojna w Ukrainie będzie oddziaływać na sektor produkcji głównie jaj kanałem kosztowym. Ukraina i Rosja są czołowymi eksporterami zbóż, rzepaku, oleju słonecznikowego oraz śruty słonecznikowej (zob. więcej w raporcie [Wpływ wojny w Ukrainie na sektor rolno-spożywczy](#)). Rosyjska agresja przyspieszyła wzrosty cen tych produktów, pośrednio wpływając też na ceny innych, np. śruty sojowej. Zwiększona dynamika cen pasz oraz, będące konsekwencją wojny, podwyższone ceny nośników energii oddziaływać będą negatywnie na opłacalność chowu kur niosek w 2022.

Struktura unijnego importu jaj (CN 0407) w 2021

Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Departament Analiz Ekonomicznych

PKO Bank Polski S.A.
ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa
t: 22 521 80 84
email: DAE@pkobp.pl

Główny Ekonomista, Dyrektor Departamentu

Piotr Bujak piotr.bujak@pkobp.pl 22 521 80 84

Zespół Analiz Sektorowych

analizy.sektorowe@pkobp.pl

Michał Koleśnikow (Kierownik)	michal.kolesnikow@pkobp.pl	22 521 81 23
Aleksandra Balkiewicz-Żerek	aleksandra.balkiewicz-zerek@pkobp.pl	22 521 56 59
dr Mariusz Dziwulski	mariusz.dziwulski@pkobp.pl	22 521 81 88
Piotr Krzysztofik	piotr.krzysztofik@pkobp.pl	22 521 81 25
Maciej Rozkrut	maciej.rozkrut@pkobp.pl	22 521 87 39
Anna Senderowicz	anna.senderowicz@pkobp.pl	22 521 81 24
Karolina Sędzimir	karolina.sedzimir@pkobp.pl	22 521 81 28

Zespół Analiz Nieruchomości

analizy.nieruchomosci@pkobp.pl

Wojciech Matysiak (Kierownik)	wojciech.matysiak@pkobp.pl	22 521 51 80
dr Agnieszka Grabowiecka-Łaszek	agnieszka.grabowiecka-laszek@pkobp.pl	22 521 81 22
Aleksandra Majek	aleksandra.majek@pkobp.pl	22 521 80 84
Marcin Morawiecki	marcin.morawiecki@pkobp.pl	22 521 72 24
Katarzyna Piętka-Kosińska	katarzyna.pietka-kosinska@pkobp.pl	22 521 65 15

Zespół Analiz Makroekonomicznych

analizy.makro@pkobp.pl

Jesteś zainteresowany otrzymywaniem raportów analitycznych PKO Banku Polskiego? Napisz do nas: DAE@pkobp.pl

Nasze analizy znajdziesz również na **Twitterze** oraz na stronie internetowej **Centrum Analiz PKO Banku Polskiego**:

Centrum
Analiz

Materiał zatwierdził(a): Michał Koleśnikow

Informacje i zastrzeżenia:

Niniejszy materiał („Materiał”) ma charakter wyłącznie informacyjny oraz nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy - Kodeks cywilny, ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna, sprzedaży lub innego rodzaju przeniesienia któregośkolwiek instrumentu finansowego. Bank dołożył wszelkich racjonalnych i niezbędnych starań, aby informacje zamieszczone w Materiale były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach.

Informacje zawarte w Materiale nie mogą być traktowane jako propozycja nabycia którychkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego lub podatkowego ani jako forma świadczenia pomocy prawnej. Prognozy oraz dane zawarte w Materiale nie stanowią zapewnienia uzyskania określonych wyników jakichkolwiek transakcji finansowych ani przyszłych cen którychkolwiek instrumentów finansowych.

Materiał nie stanowi badania inwestycyjnego ani publikacji handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy.

Bank i jego spółki (podmioty) zależne oraz pracownicy tych podmiotów mogą być zainteresowani zawarciem lub być stroną transakcji finansowych, w tym zawartych na instrumentach finansowych, których wynik jest uzależniony od czynników (danych i informacji) wymienionych w Materiałach.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 0000026438, NIP: 525-000-77-38, REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł.